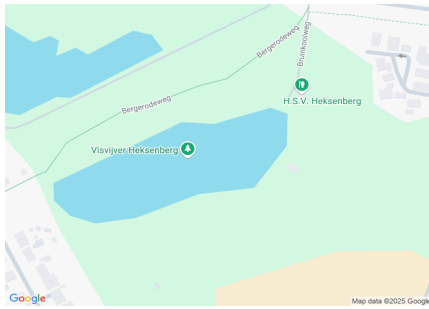
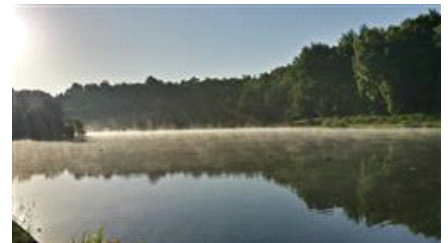
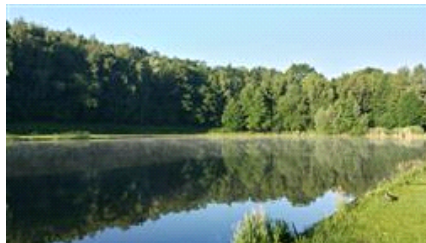

Hsv heksenberg te Heerlen

Algemene beschrijving

Coördinaten: 50.910079248477416, 5.969141668081306
 Grootte: 1,8 ha
 Max. diepte: 4,50 meter
 Gem. breedte: 65 meter
 Watertype: stadsvijver
 Opgenomen in: Alleen in verenigingslijst van viswateren
 Naam HSV/HSF: HSV Heksenberg
 Plaats HSV/HSF: Heerlen

Visrecht

Verhuurder visrecht: gemeente Heerlen
 Visrecht hengelsportvereniging: volledig visrecht gehuurd van eigenaar

Huidige ecologie & milieu

Waterplantenbedekking zomer:

Totaal waterplanten: 4 %
 Bovenwaterplanten: 3 %
 Drijfbladplanten: 1 %
 Onderwaterplanten: 0 %

Milieu overig:

Doorzicht: 100 – 150 cm
 Bodemsot: Zand
 Bagger: 0 - 10 cm
 Vismigratie mogelijk: Nee

Meest gevangen vissoorten:

blankvoorn

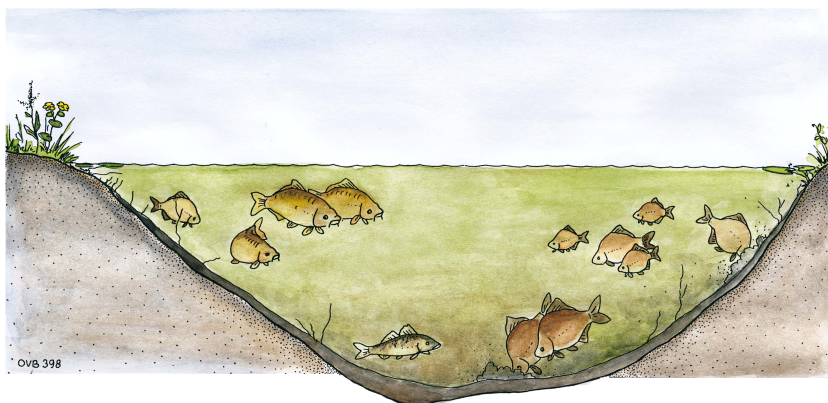

brasem

karpers

Viswatertype: Brasem-snoekbaars viswatertype

Sportvisserij

recreatievisser

wedstrijdvisser

Let op: Viswedstrijdtrajecten aanwezig!

Meest gewaardeerd door de sportvisser viswater vlakbij de bebouwde kom veel verschillende vissoorten mooie omgeving

Belangrijkste knelpunten sportvisserij:
 aalschollevraat
 waterpeildaling (zie actieplan)

Gewenste maatregelen sportvisserij:
 Oeverstekken maaien
 Aanleg vissenbos
 Bekrijten

Sportvisserij	
Omschrijving wedstrijdtraject(en)	Tijdens wedstrijden word een gedeelte van de vijver vrij gelaten voor recreatie visserij
Bijzondere regels	geen
Aanwezige voorzieningen	<i>clubhuis/kantine</i> :Kantine " de bunker" word gerund door een team van vrijwilligers
	<i>schuilgelegenheid</i> een 2 tal betonnen schuihutten
	<i>(invalide)toilet</i>
Aantal vissers per dag gedurende zomerperiode	werkdag: 8 weekend: 14 topdag: 25

Visserijbeheer				
Vissterfte: (laatste 5 jaar)	<i>Jaartal</i>	<i>Vissoort(en)</i>	<i>Aantal/kg</i>	<i>Omschrijving</i>
	2020	karper	43 stuks	wederom naar de paai sterfte. betreft nu schupkarper (24) rest door het jaar
	2020	brasem	12 stuks	door het jaar heen
	2020	zeelt	2 stuks	door het jaar heen
	2021	karper	189 stuks	ziekte tijdens winter periode . waarschijnlijk witte stip in combinatie met Costia
	2021	brasem	64 stuks	weer gewoon sterfte en verschillende met wederom aalscholver schade
	2021	zeelt	2 stuks	n.v.t.
	2022	karper	23 stuks	19 nieuwe karpers en 4 oude grote karpers
	2022	brasem	57 stuks	veel aalscholver schade
	2022	roofvis	0 stuks	1 grote roofblei van 63 cm
Visuitzettingen: (laatste 5 jaar)	<i>Jaartal</i>	<i>Vissoort</i>	<i>Omschrijving (Aantal/kg)</i>	
	2020	karper	600 kg ongeveer 400 stuks schub en spiegel karpers	
	2021	kruiskarper	300 kg a 600 gram	
	2021	brasem	200 kg a 1500 gram	
	2022	geen	400 kg karper a 1500 gram	
	2022	brasem	450 kg a 1500 gramm	
	2023	brasem	850 kg januari	
2023	karper	400 kg december		
Visonttrekking:	<i>Nee</i>			
Is er een visserijkundig onderzoek uitgevoerd?	<i>Ja</i>			
Overige/bijzonderheden	01-12-2022 Test Steuren. Nu we 8 jaar geleden steuren hebben uit gezet zijn er nog een 10 tal over. deze worden regelmatig gevangen en hebben inmiddels een gewicht van 10 kg en een lengte van 120 cm			

Wensen/actieplan komende 5 jaar		
Wensen	De Vijver Heksenberg kent sinds de renovatie in de jaren 80 van de vorige eeuw een waterstandprobleem. Enerzijds het gevolg van de zandwinning rondom de vijver (groeves Beaujean en Sybelco), anderzijds door het ontbreken van natuurlijke bronnen in de vijver. Het probleem wordt verdragen doordat de hengelsportvereniging grondwater oppompt met alle kosten van dien. Het is echter niet de kerntaak van de hengelsportvereniging om het waterpeil op normaal niveau te houden. Bij het ingaan van de nieuwe huurrecht is de gemeente bereid tot het bijdragen aan de onkosten. Graag willen wij aan een meer structurele oplossing werken.	
Actieplan: (laatste 5 jaar)	<i>Jaartal</i>	<i>Omschrijving</i>
	2024	oever aan de kant van het eiland ve nieuwen. Dit word weer in samen werking met de gemeente en Sport visserij Nederland/Limburg
	2025	geen
	2026	geen
	2027	geen
2028	geen	
Overige bijzonderheden	geen	

De Heksenberg

in Heerlen, 2020

Statuspagina

Titel	Visserijkundig Onderzoek De Heksenberg in Heerlen, 2020
Samenstelling	Sportvisserij Nederland Postbus 162 3720 AD Bilthoven
E-mail	info@sportvisserijnederland.nl
Homepage	www.sportvisserijnederland.nl
Opdrachtgever	Hengelsportvereniging De Heksenberg
Homepage	https://hsvheksenberg.nl/
Auteur(s)	Ing. G.A.J. de Laak
E-mailadres	Laak@sportvisserijnederland.nl
Aantal pagina's	20
Trefwoorden	Limburg, Heerlen, visvijver, de Heksenberg, visserijkundig onderzoek
Versie	Definitief
Projectnummer	AVK2021007
Datum	20 mei 2021 (oplevering rapport)

Bibliografische referentie:

G.A.J. de Laak, 2021. Visserijkundig onderzoek De Heksenberg in Heerlen, 2020. Sportvisserij Nederland, Bilthoven in opdracht van Hengelsportvereniging De Heksenberg.

© Sportvisserij Nederland, Bilthoven

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de copyrighthouder en de Hengelsportvereniging De Heksenberg.

Sportvisserij Nederland is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede schade welke voortvloeit uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Sportvisserij Nederland.

Leijenseweg 115
Postbus 162
3720 AD Bilthoven
Telefoonnr.: 030-6058400
Faxnr.: 030-6039874

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Algemene gegevens	6
	2.1 Gebiedsbeschrijving	6
	2.2 Visrecht en bevissing	6
	2.3 Visserijbeheer	7
3	Resultaten visserijkundig onderzoek	8
	3.1 Soortensamenstelling	8
	3.2 Lengte-frequentie en conditie.....	10
4	Bespreking en knelpunten	13
	4.1 Bespreking	13
	4.2 Knelpunten	13
	4.3 Visstand 1990-2010-2021	17
5	Aanbevelingen	19
	5.1 Visserijbeheer	19
	5.2 Inrichting.....	19
	5.3 Waterkwaliteit.....	19
	5.4 Overige zaken.....	19
	Literatuur	20

Samenvatting

Op 10 december 2020 is op verzoek van Hengelsportvereniging De Heksenberg door Sportvisserij Nederland een visserijkundig onderzoek uitgevoerd in de Visvijver De Heksenberg. De vereniging heeft het onderzoek aangevraagd om meer inzicht te krijgen in het bestand aan oudere vissen, met name karper en kruiskarper.

De visstandbemonstering is uitgevoerd door een zegen- en elektrovisserij. Tijdens het onderzoek zijn de soortsamenvatting, de lengteopbouw en de conditie van de verschillende vissoorten vastgelegd.

Tijdens het visstandonderzoek zijn 12 vissoorten en een kruising gevangen. De soortendiversiteit is daarmee iets hoger dan normaal. In totaal zijn 465 vissen gevangen, met een gewicht van 571 kilo. De visstand bestaat qua aantallen voornamelijk uit baars, brasem en karper. Qua gewicht is de volgorde karper (52%, door het hoge individuele gewicht), gevolgd door brasem (28%). Kruiskarper heeft een aandeel in de biomassa van 12%. De eurytope soorten (soorten zonder een voorkeur voor waterplanten of stroming) hebben hierdoor een hoog aandeel in de biomassa. Plantenminnende soorten zijn nauwelijks aangetroffen en het aandeel in de biomassa is ook gering. Naast de gevangen hoeveelheid vis, is een hoeveelheid vis aanwezig in de paaibaai. Naar schatting betreft dit 500 kilo voornamelijk blankvoorn. De paaibaai heeft hiermee zijn waarde voor de visvijver wel bewezen.

In februari en maart 2021 is een vrij omvangrijke vissterfte geweest. De vereniging heeft besloten om in het voorjaar van 2021 kruiskarpers uit te zetten. Knelpunten ten aanzien van oevererosie zijn verholpen. In de zomer van 2021 zal Sportvisserij Nederland een uitgebreide milieu inventarisatie uitvoeren, waarbij de met name naar de zuurstofhuishouding bij de bodem wordt gekeken.

---

1 Inleiding

Op verzoek van Hengelsportvereniging De Heksenberg is op 10 december 2020 door Sportvisserij Nederland een visserijkundig onderzoek uitgevoerd in de visvijver De Heksenberg.

De vereniging heeft het onderzoek aangevraagd om meer inzicht te krijgen in het bestand aan oudere vissen, met name karper en kruiskarper.

Uiteraard is de vereniging ook geïnteresseerd in de rest van de visstand.

In november 2009 is de visstand ook al eens onderzocht (De Laak, 2010).

Naar aanleiding daarvan heeft de vereniging een aantal aanbevelingen uit het rapport uitgevoerd. De uitvoering en verwerking van de gegevens zijn nagenoeg identiek aan het onderzoek in 2009. Het hoofdstuk *Materiaal en Methode* is dus niet opgenomen in dit rapport.

Topografische ondergrond: © Google Maps

2 Algemene gegevens

2.1 Gebiedsbeschrijving

De Heksenberg is gelegen bij Heerlen in de provincie Limburg. Het water is zo'n 250 meter lang en heeft een oppervlak van 1,9 hectare. De maximale breedte is 70 à 80 meter.

De gemiddelde diepte is ongeveer 3,5 meter. De grootste diepte is 6 meter. De bodem bestaat uit zand en klei/leem. Op de bodem bevindt zich een dunne modderlaag met een dikte van minder dan 10 centimeter. De totale oeverlengte is 620 meter. De taludhelling is matig tot steil.

De oevers zijn grotendeels beschoeid. Langs de beschoeide delen is er weinig schuilgelegenheid voor vis.

Aan de west- en oostzijde staat een brede rietkraag en aan de noordzijde bevindt zich een eilandje met een brede rietkraag. Ook staan er verspreid langs het water wat rietkragen, deze zijn over het algemeen niet breed.

De oever is voor 10% bedekt met bovenwaterplanten. In de zomer is circa 10% van het wateroppervlak bedekt door drijfbladplanten (gele plomp). Onderwatervegetatie komt relatief weinig voor en de bedekking is circa 2% (inclusief paaibaai).

Er staat geen stroming in het water. Het water wordt gevoed door regen- en kwelwater. Door activiteiten in een nabij gelegen zilverzandwinning kan het waterpeil tijdelijk sterk dalen. Het waterpeil wordt dan door de vereniging weer aangevuld door grondwater op te pompen.

Het aantal aalscholvers die het water bezoeken is beperkt volgens de vereniging. In de zomer komt gemiddeld één aalscholver het water bezoeken, in de winter zijn dit 10 tot 15 stuks. Naar aanleiding van het onderzoek in 2009 heeft de vereniging een paaibaai aangelegd.

2.2 Visrecht en bevissing

De eigenaar van de Heksenberg is de HSV Heksenberg. Alleen leden van de vereniging mogen in het water vissen. Voor de vijver zijn wel dagkaarten te koop.

De favoriete vissoorten bij de hengelaars zijn blankvoorn, brasem en karper. De hengeldruk op deze soorten is hoog. Volgens de vereniging is de hengeldruk op roofvis gering.

Het aantal sportvissers die de vijver bezoeken op een zomerse werkdag in 2020 was circa 20-25 personen. Op een gemiddelde zaterdag zijn er 25-30 sportvissers. Volgens de vereniging komen er op topdagen circa 30 sportvissers het water bezoeken. Door Corona is sportvissen erg populair, regelmatig waren alle visstekken bezet. Per januari 2021 is een ledenstop ingevoerd.

Jaarrond komen er circa drie aalscholvers voor.

Sportvisenquêtes of hengelangstenregistraties worden door de vereniging niet bijgehouden.

2.3 Visserijbeheer

De afgelopen jaren zijn regelmatig vissen uitgezet in de Heksenberg.

Vissoort	2018	2019	2020	2021
Spiegelkarper	450 kg			
Schubkarper		400 kg voorjaar en 200 kilo najaar	450 kg	
Kruiskarper				300 kg
Graskarper		5 stuks		
Zeelt	25 kg			

In het voorjaar van 2021 is een sterfte opgetreden onder karper. Naar schatting zijn 150-170 stuks karper doodgegaan. Dit is maar een deel van het bestand. De vissen kwamen van verschillende uitzettingen. Door een deskundige is vastgesteld dat de vissen een forse aantasting hadden van *Chilodonella* (kieuwparasiet). De gestorven vissen hadden bleekroze kieuwen, die verkleefd waren. Opmerkelijk is dat geen kruiskarper is doodgegaan.

Na de sterfte is 300 kilo kruiskaper uitgezet. Het betrof kleine vissen van circa 700 gram per stuk.

3 Resultaten visserijkundig onderzoek

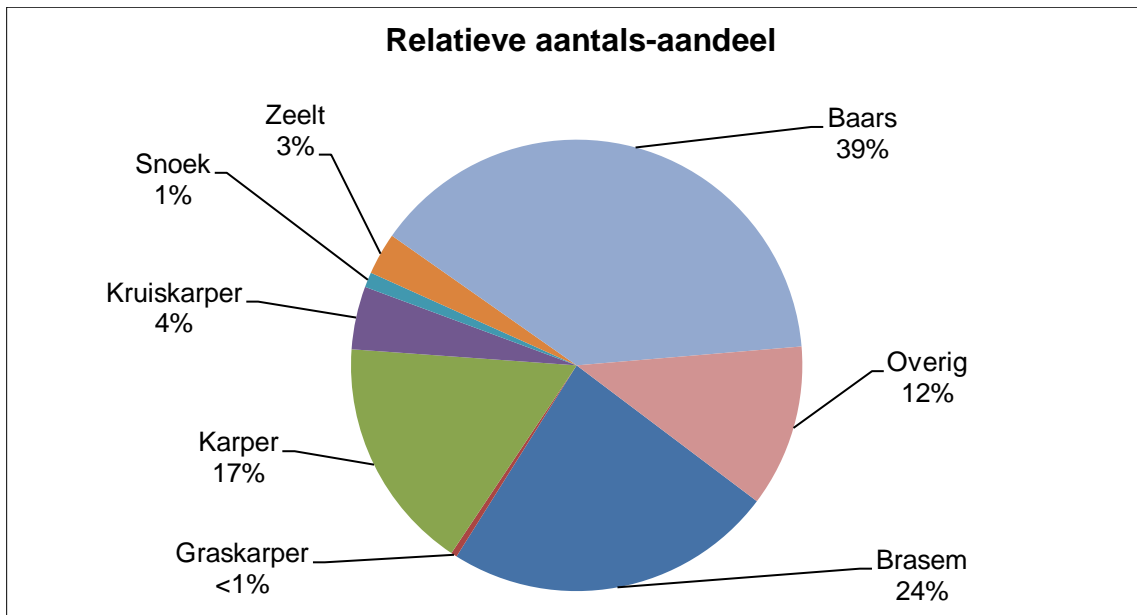
3.1 Soortensamenstelling

Tijdens de bemonstering van de Heksenberg op 10 december 2020 zijn in totaal 12 vissoorten en een kruising gevangen. Er zijn 465 exemplaren gevangen, met een totaal gewicht van 571 kilo. In de onderstaande tabel zijn van de gevangen vissoorten het aantal, gewicht en de lengte weergegeven.

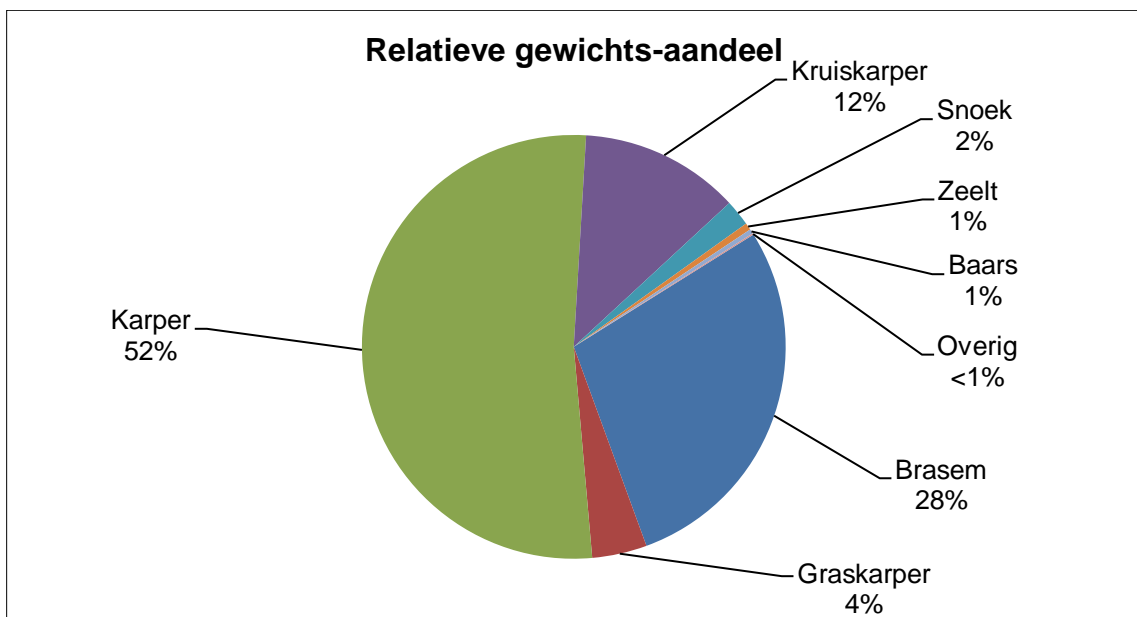
Tabel 4.1 Globaal overzicht van de gevangen vissoorten.

Vissoort	Aantal	Minimum lengte (in cm)	Maximum lengte (in cm)	Hoeveelheid (in kg)	Minimum gewicht (in g)	Maximum gewicht (in g)
Aal of Paling	5	70	92	5,0	655	1.573
Baars	181	9	15	2,0	7	40
Brasem	110	41	59	161,7	758	2.462
Diamantsteur	2	104	109	0,0	<1	<1
Graskarper	2	94	102	23,9	10.354	13.498
Karper	30	49	82	132,3	1.921	9.440
Kruiskarper	21	45	58	56,7	1.694	3.662
Pos	1	10	10	0,0	13	13
Rietvoorn	3	6	15	0,0	2	39
Roofblei	2	76	81	8,7	3.933	4.789
Snoek	5	32	99	11,4	199	7.339
Spiegelkarper	48	46	77	166,5	1.544	8.840
Zeelt	14	4	49	2,5	1	1.910
Zonnebaars	41	4	11	0,4	1	26
Totaal	465			571,1		

N.b. Karper en spiegelkarper behoren tot dezelfde soort maar zijn voor de overzichtelijkheid apart weergegeven. Zie ook de tekst voor het ontbreken van blankvoorn. Deze zijn wel aanwezig.

De vangst bestond qua aantallen voornamelijk uit baars (39%), brasem (24%) en karper (schub en spiegel samen 17%). De overige soorten hebben maar een aandeel in de vangst van enkele procenten.

Qua vangstgewicht is de verdeling als volgt. Karper en brasem zijn verreweg de belangrijkste soorten, samen bepalen deze twee soorten 80% van het vangstgewicht. Kruiskarper heeft een aandeel van 12%. Door het geringe voorkomen van de andere soorten, hebben zij ook maar een beperkt aandeel in het gewicht.

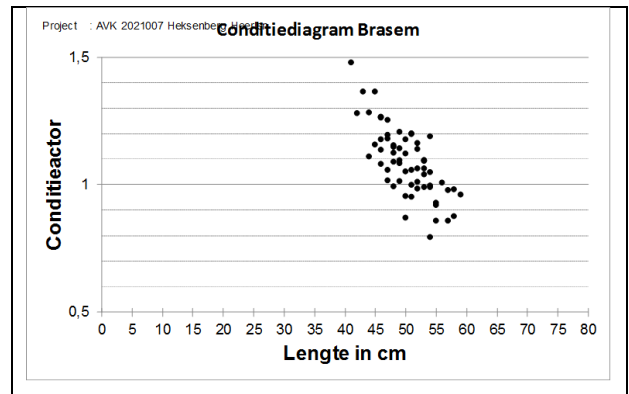
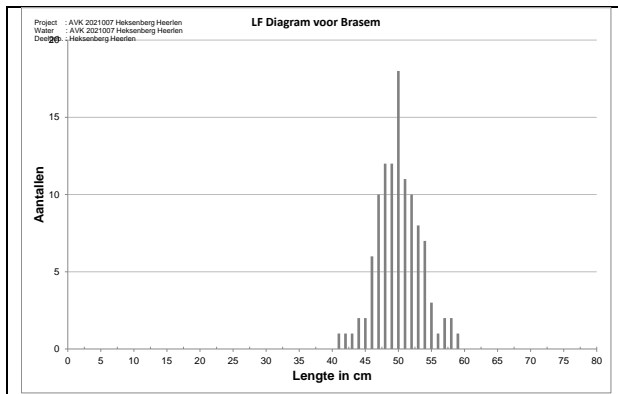

3.2 Lengte-frequentie en conditie

Voor belangrijke en voor de hengelsport interessante vissoorten zijn de lengteverdelingen per vissoort weergegeven. Voor relevante vissoorten wordt de conditie ook weergegeven. Als maat voor de conditie van de vis wordt genomen de verhouding tussen het gemeten gewicht en het 'normaalgewicht' van de vis. Wanneer de conditiefactor kleiner is dan 0,9 is de conditie van de vis onvoldoende. Ligt de conditiefactor tussen de 0,9 en 1,1 dan is de conditie voldoende. Is de conditiefactor groter dan 1,1 dan is de conditie goed.

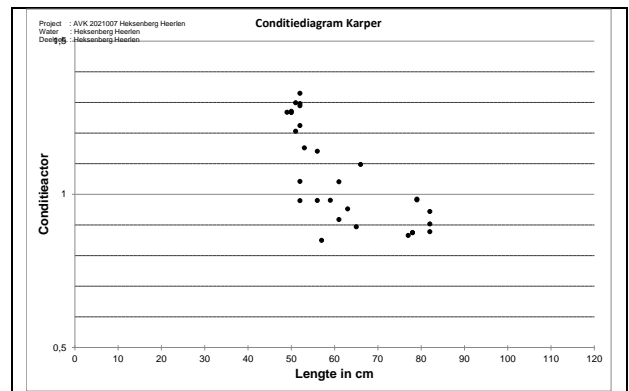
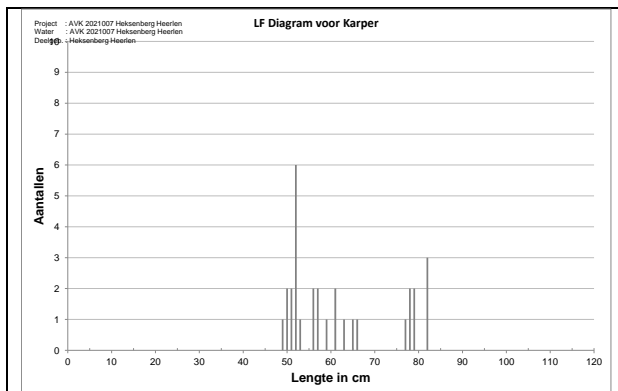
Brasem

In visvijver Heksenberg zijn 110 brasems gevangen met een lengte tussen de 41 en 59 centimeter. De conditie van de brasems was voldoende tot goed/uitstekend. De conditie van de vissen met een lengte rond de 45/50 centimeter is vertekend, omdat een deel van deze vissen een afgesleten staart had. De werkelijke lengte in een normale staat zou al snel zo'n 5 centimeter langer zijn. De conditie van de vissen zou dat fors afnemen, maar toch nog goed zijn. In 2010 werd dit ook gesignaleerd. De reden voor het afslijten is niet bekend.

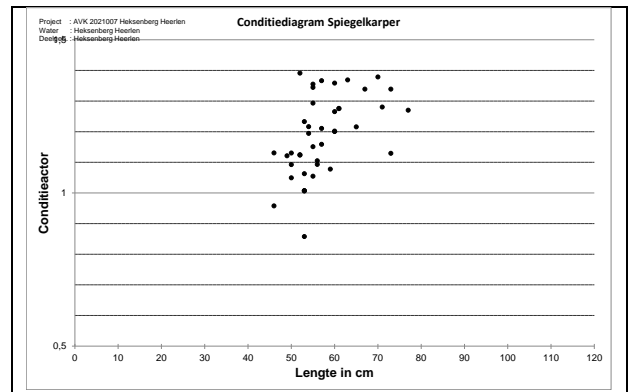
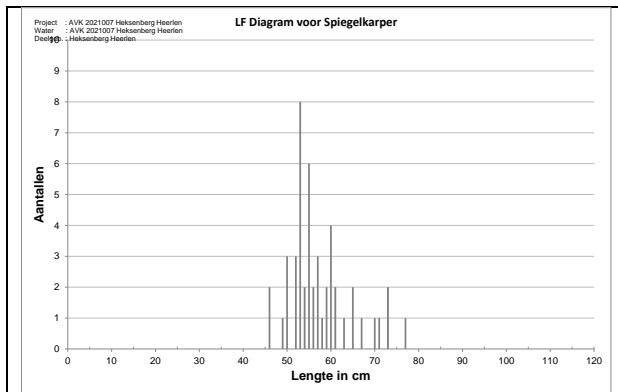
Karper

Van deze soort zijn 30 exemplaren gevangen met een lengte van 49 tot 82 cm. De conditie van de karpers was voldoende tot goed.

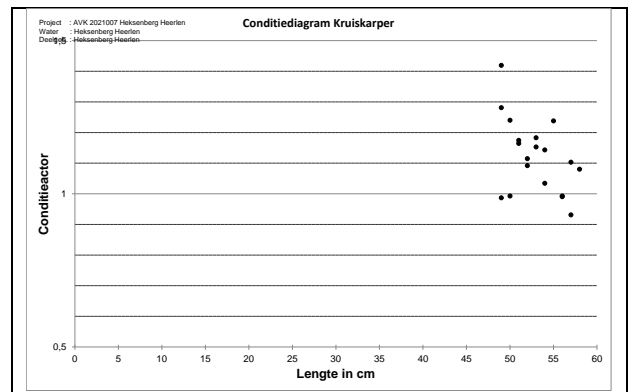
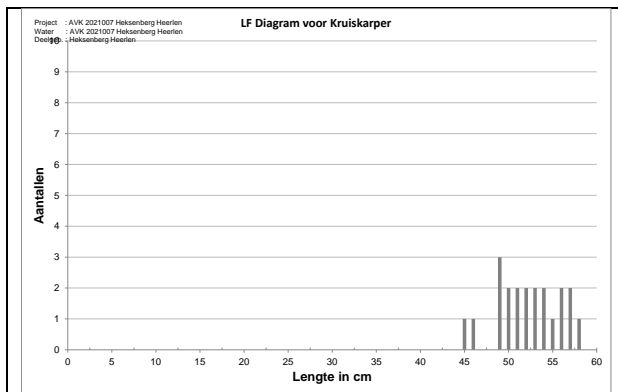
Spiegelkarper

Van de beschubbingsvariant spiegelkarper zijn 48 vissen gevangen met een lengte tussen de 46 en 77 centimeter. De conditie van de spiegelkarpers was voldoende tot goed.

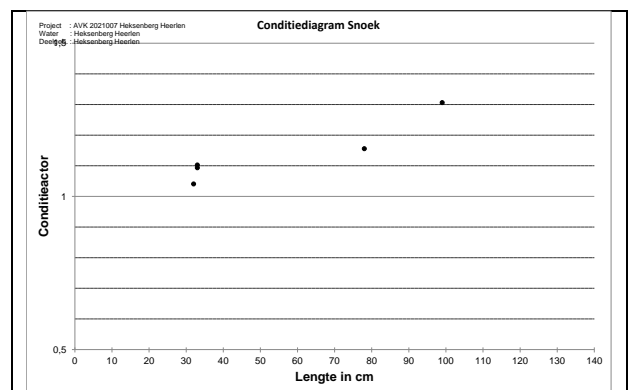
Kruiskarper

De kruiskarper is geen soort, maar zoals de naam al zegt een kruising van 2 karpersoorten. De kruiskarper is een populaire vissoort in sommige vijvers. Van deze vissoort zijn 21 vissen gevangen met een lengte tussen de 45 en 58 centimeter. De conditie van de kruiskarpers is voldoende tot goed en voor enkele exemplaren uitstekend.

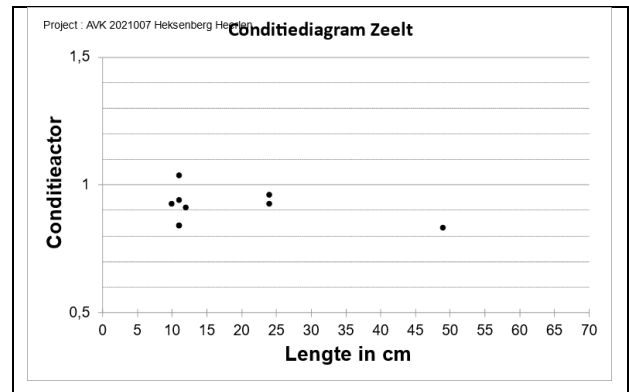
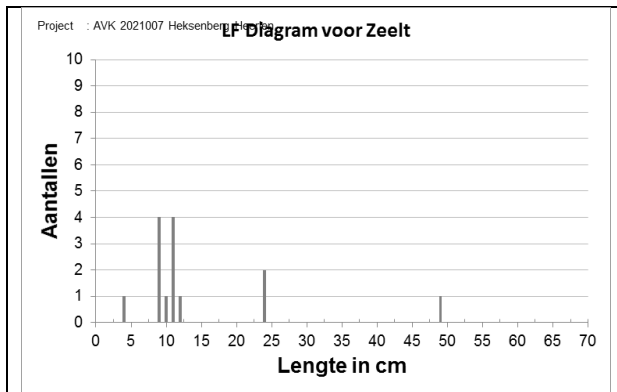
Snoek

Van de roofvissoort snoek zijn 5 exemplaren gevangen met een lengte tussen de 32 en 99 centimeter. De conditie van alle snoeken ligt boven het gemiddelde, de grootste snoek heeft een uitstekende conditie (zie ook foto in dit rapport).

Zeelt

De zeelt is, net als de ruisvoorn, een plantenminnende soort. Van deze vissoort zijn 14 exemplaren gevangen met een lengte tussen de 4 en 49 centimeter. De conditie van de zeelten is voldoende tot onvoldoende.

Overige soorten

Van aal zijn vijf exemplaren gevangen met een lengte tussen de 70 en 92 centimeter. De baars is ook een veel voorkomende soort, hiervan zijn er 181 gevangen met een lengte tussen de 9 en 15 centimeter. De diamantsteur is een imposante vis. Van deze steurensoort zijn er twee gevangen met een lengte van 104 en 109 centimeter. De graskarper is een exoot, die wordt ingezet om waterplanten te bestrijden. De beide gevangen vissen hadden een lengte van 94 en 102 cm. De pos is een baarsachtige, hiervan is één exemplaar gevangen met een lengte van 10 centimeter. De rietvoorn is een plantenminnende vissoort en komt in dichtbegroeide wateren veelvuldig voor. In de Heksenberg zijn drie exemplaren gevangen met een lengte tussen de 6 en 15 centimeter. De roofblei is een exoot en van deze soort zijn twee exemplaren gevangen met een lengte van 76 en 81 cm. De zonnebaars is ook een exoot en komt meestal talrijk voor op visvijvers, waar de vis ooit is uitgezet. Van de zonnebaars zijn 41 exemplaren gevangen en de vissen hadden een lengte tussen de 4 en 11 cm.

4 Bespreking en knelpunten

4.1 Bespreking

In 2021 is er een sterfte onder de karpers opgetreden. Waarschijnlijk is een gedeelte aan karpers overleden aan *Chillodonella* (kieuwparasiet). Een uitgebreide beschouwing van de resultaten heeft dan ook geen zin.

Soortsamenstelling

In totaal zijn twaalf vissoorten en een kruising gevangen, de visstand is daarmee vrij soortenrijk.

De diamantsteur, graskarper, roofblei en zonnebaars zijn exoten. De roofblei en de zonnebaars zijn waarschijnlijk met visuitzettingen per ongeluk meegekomen, de graskarper en de diamantsteuren zijn bewust uitgezet. De graskarper bestrijdt op een natuurlijke manier de waterplanten en de diamantsteur is een aantrekkelijke sportvis. De vis kent weinig dressuur en kan meerdere malen per week worden gevangen. De steur eet daarnaast alles wat op de bodem achterblijft, ook overgebleven voer, dode vis etc. Ruisvoorn, zeelt en snoek zijn typisch plantenminnende vissoorten en houden zich langs de oever op in de daar aanwezige oevervegetatie. De hoeveelheden zijn echter gering. Waarschijnlijk houden een groot aantal zeelten en mogelijk ook snoek zich op in de zogenaamde paaibaai. Opmerkelijk is dat er geen blankvoorn en jonge brasem is gevangen, ook deze vissen zullen zich in de paaibaai ophouden. Volgens de visstandbeheerder kan daar met gemak circa 500-600 kilo voornamelijk blankvoorn ophouden.

4.2 Knelpunten

Visstand

De Visvijver de Heksenberg herbergt een aantrekkelijke visstand. De verschillende sportvissertypen (recreatievisser, karpervisser, jeugdvisser) kunnen er goed een visje vangen in een aantrekkelijke en rustige omgeving. De visstand is gevarieerd en de kans op een verrassing is zeker aanwezig.

Waterkwaliteit

De Heksenberg is vrij diep (tot 6 meter) en heeft in warme zomers mogelijk een begin van de opbouw van stratificatie. De vereniging heeft mede daarom een air-lift buis op de bodem gelegd, waaruit gecompriëerde lucht naar het oppervlak stijgt. De effecten hiervan zijn vermoedelijk lokaal. Tijdens een kort bezoek aan de vijver op 29 juli 2020 rond 11:30h werd verderop in de vijver een zuurstofgehalte van 8,3 mg/l aan het oppervlak gemeten en aan de bodem 2,1 mg/l. De geleiding was 370/375 µS/cm, ORP (redox) +87/-223 en de temperatuur 23,3/22,4 °C. Ook het negatieve redoxgehalte duidt op een mogelijk lage zuurstofwaarde bij de bodem.

Het airlift systeem zal plaatselijk zeker werken. De vereniging is van plan een tweede airlift te plaatsen.

In de zomer van 2021 zal Sportvisserij Nederland een uitgebreide milieumeting doen naar het zuurstofgehalte bij de airlift en de bodem.

Inrichting

Op het gebied van inrichting is de Heksenberg een prima visvijver. Door de paaibaai is voldoende schuilgelegenheid aanwezig voor kleine vis. De paaibaai functioneert ook al jaren prima. In de loop der jaren zijn wel verbeteringen doorgevoerd. Zo bleek dat bij een maaswijdte van 15x15 cm aalscholvers zich vanaf de kant door het gaas te wringen, de maaswijdte is daarop aangepast naar 10x10 cm. De bovenkant van de kooi is ook afgedekt, zodat reigers nu niet meer in de kooi landen en gaan vissen.

Deze gaaskooi biedt schuilgelegenheid aan zeker 500 kilo vis. De kooi ligt naast de vijver en is bereikbaar via een rioolpijp (diameter 80 cm; foto inzet linksboven) van circa 5 meter lengte.

Delen van de oevers rondom de vijver zijn aan het verzakken. In het voorjaar van zijn deze oevers versterkt.

Een deel van de oever is gerenoveerd. Tevens zijn zitplaatsen voor vissers gemaakt.

De foto geeft ook een impressie van de mooie omgeving van de visvijver.

Klachten of wensen ten aanzien van andere zaken zijn er niet.

4.3 Visstand 1990-2010-2021

De Visvijver de Heksenberg is in 1982 gerenoveerd en daarna heeft de karper zich voortgeplant, wat resulteerde in een hoge bezetting aan kleine karper. In dit tijdperk voor de invloed van de aalscholver was er sprake van een visstand die gedomineerd werd door vissen met een lengte tot 25 – 30 cm (brasem en blankvoorn. De grootste brasem was toen 32 cm (!) en er kwam ook veel kolblei voor. Rietvoorn was ook in grote hoeveelheden aanwezig.

Vissoort	aantal	hoeveelheid (in kg)	lengtespreiding (in cm)	gewichtspreiding (in g)
Brasem	5111	192,6	9 - 32	4 - 336
Kolblei	1330	25,6	12 - 14	16 - 26
Blankvoorn	7484	244,1	5 - 25	1 - 184
Ruisvoorn	2950	89,3	11 - 20	12 - 91
Karper*	538	818,9	33 - 67	432 - 4736
Winde	2	0,4	24 - 27	147 - 231
Kroeskarper	1	0,5	27	512
Zeelt	1	0,1	19	99
Pos	1	-	10	12
Paling	1	0,2	49	190
Baars	21	0,2	8 - 17	5 - 62
Snoek	7	37,9	24 - 92	67 - 7133
Snoekbaars	18	8,2	32 - 64	285 - 2496
TOTAAL	17444	1418,0		

* waarvan 323 stuks schub- en 215 stuks spiegelkarper

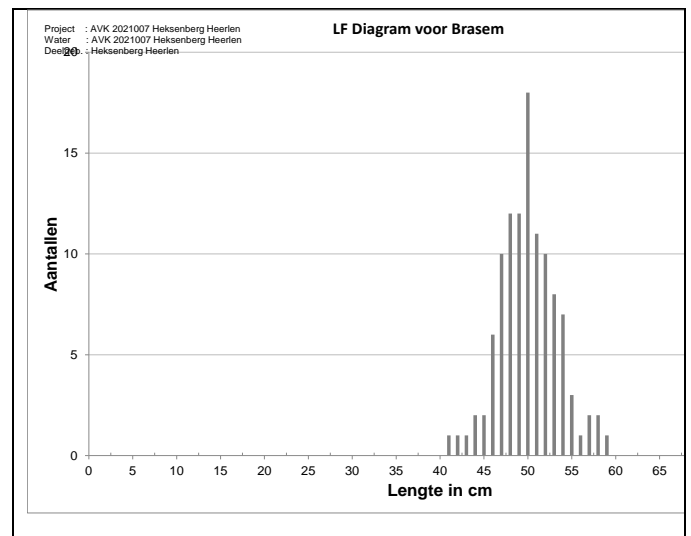
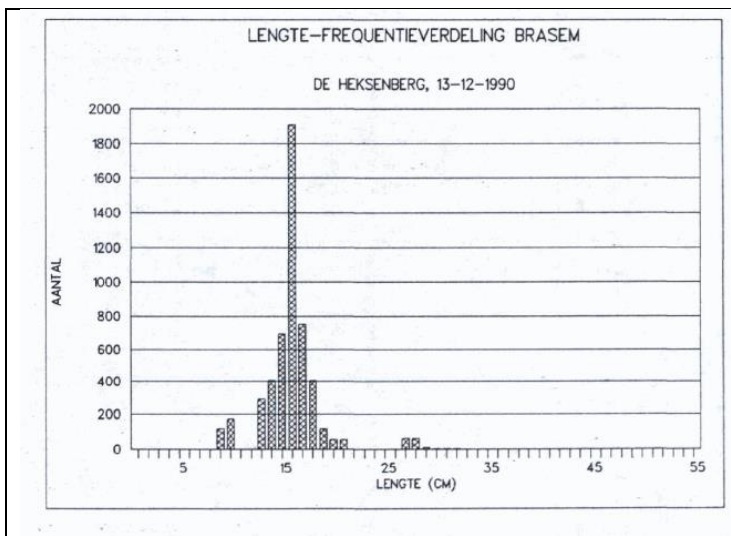
De biomassa vis was met ruim 1.400 kilo ook erg hoog. Dit houdt in dat op basis van de visserij al ruim 700 kilo vis per hectare aanwezig was. Dat zijn voor hedendaagse begrippen onvoorstelbaar hoge hoeveelheden. In 2010 was de biomassa van de visstand al gehalveerd en was de visstand qua aantallen nog maar een derde van de hoeveelheden in 1990 (zie tabel op de volgende bladzijde).

Vissoort	Aantal	Minimum lengte (in cm)	Maximum lengte (in cm)	Hoeveelheid (in kg)	Minimum gewicht (in g)	Maximum gewicht (in g)
Baars	1768	9	39	29,5	8	921
Brasem	1237	8	59	400,4	4	2462
Blankvoorn	3383	9	25	129,2	6	195
Graskarper	1	79	79	5,9	5889	5889
Karper	18	52	79	104,1	2308	8412
Kolblei	3	19	21	0,3	77	107
Spiegelkarper	6	60	84	51,4	3798	11870
Aal/Paling	11	48	80	5,3	196	1005
Pos	6	9	15	0,2	9	44
Roofblei	1	61	61	2	1994	1994
Rietvoorn/Ruisvoorn	73	5	21	2,5	1	120
Snoek	11	19	88	21,1	38	5038
Zonnebaars	9	4	12	0,2	1	35
Zeelt	10	17	50	4,8	76	2031
Totaal	6537			756,9		

n.b. Karper en spiegelkarper zijn dezelfde soort, maar zijn voor de overzichtelijkheid apart weer-gegeven.

De vereniging had al ideeën om een paaibaai aan te leggen en naar aanleiding van het onderzoek in 2010 en de toenemende schade van de aalscholver werden de plannen verder geconcretiseerd.

Op basis van de visserij in 2021 kan geconcludeerd worden dat de visstand niet is afgenomen ten opzichte van 2010. Weliswaar is veel minder vis gevangen in 2021, maar dat komt omdat de paaibaai niet bevist kon worden.

De verschillen in opbouw van de brasempopulatie is frappant. In 1990 was de grootste brasem 32 centimeter, in 2021 was de kleinste brasem 41 cm!

5 Aanbevelingen

5.1 Visserijbeheer

Naar aanleiding van de recente vissterfte kan de vereniging het best kruiskarpers uitzetten. De kruiskarper is minder gevoelig voor karperziekten en is ook een aantrekkelijke sportvis.

5.2 Inrichting

De vereniging heeft in het vroege voorjaar van 2021 de oevers laten renoveren die aan het verzakken waren. Verdere maatregelen zijn voorlopig niet nodig.

5.3 Waterkwaliteit

Naar aanleiding van een kort bezoek aan de vijver in juli 2020 is een vrij lage zuurstofwaarde gemeten bij de bodem. De vereniging heeft een airlift systeem geplaatst en wil deze zomer een tweede systeem installeren. De effecten van het systeem kunnen gemeten worden door de metingen kort bij de airlift te vergelijken met de metingen verderop in de vijver. Ook kan bekeken worden of het plaatsen van bakken voor inlaatwaterbehandeling effectief is. De vereniging wil opgepompt grondwater maximaal laten verzadigen met zuurstof voordat het in de vijver wordt gebracht.

5.4 Overige zaken

Vervolgonderzoek

Eventueel kan over een aantal jaren weer een visserijkundig onderzoek worden uitgevoerd, om opnieuw de samenstelling en kwaliteit van de visstand vast te leggen. Er kan dan worden bekeken in hoeverre de voorgestelde maatregelen zijn uitgevoerd en wat voor effect deze maatregelen op de visstand hebben gehad. Ook kan dan worden bekeken of aanvullende maatregelen wenselijk zijn.

Hengelvangstregistratie

Sportvisserij Nederland heeft een website en app ontwikkeld voor het registreren van vangsten. Het registreren van vangsten vinden veel sportvissers een leuke bezigheid, die nu leuker en makkelijker is. Vangsten zijn te registreren op www.mijnvismaat.nl. De app is gratis te downloaden. Voor meer informatie mail naar: info@mijnvismaat.nl

De online verenigingservice

Sportvisserij Nederland werkt samen met de federaties aan een optimale service naar de verenigingen toe. Deze service wordt aangeboden via de website www.hsvservice.nl (ook te benaderen via www.sportvisserijnederland.nl). Hier vindt u praktische informatie over:

- bestuur
- controle
- jeugdwerk
- promotie
- visstandbeheer
- vrijwilligers
- wedstrijden
- ledenactiviteiten

De informatie is in de vorm van infobladen, handleidingen, veldgidsen en brochures beschikbaar als downloads (PDF). U vindt op de verenigingsservice ook informatieve (instructie)video's en de mogelijkheid om materialen te bestellen, een online cursus te volgen of u op te geven voor een praktische cursus bij Sportvisserij Nederland. Met de informatie op de verenigingsservice kunnen verenigingen en hun vrijwilligers direct aan de slag met hun activiteiten.

Subsidie

Het Fonds Verbetering Sportvisserijmogelijkheden heeft als doel activiteiten van de aangesloten hengelsportverenigingen te stimuleren en duurzame verbetering van de sportvisserijmogelijkheden te ondersteunen. Het Fonds Verbetering Sportvisserijmogelijkheden kan activiteiten ondersteunen op het gebied van voorzieningen aan het viswater, voor de visstand of voor de sportvissers.

De activiteiten kunnen heel divers zijn. Om een idee te geven: aanleg van een paaigebied, een beluchtingsinstallatie, beschermingsconstructies tegen aalscholvers, een schuilhut, een eigen clubhuis, trailerhellingen, vissteigers, visbotenhavens, etc.

Belangrijk is dat het vernieuwende activiteiten zijn met een wezenlijk toegevoegde waarde voor de sportvisserij. Er moet een kort maar goed onderbouwd plan worden ingediend, waarbij ook de financiering duidelijk moet zijn aangegeven (andere externe financiers, eigen financiële bijdrage en inzet) inclusief de realisatie termijn. Reguliere activiteiten en beheersactiviteiten komen niet voor subsidie in aanmerking..

Literatuur

De Laak, G.A.J., 2010. Visserijkundig Onderzoek Heksenberg te Heerlen. Sportvisserij Nederland, Bilthoven in opdracht van HSV Heksenberg.

Zoetemeyer R.B. & A. van der Spiegel, 1990. Rapport Visserijkundig Onderzoek Heksenberg 13 december 1990. Organisatie ter Verbetering van de Binnenvisserij, 1990.

Zoetemeyer, R.B., & B.J. Lucas, 2007. Basisboek visstandbeheer. Sportvisserij Nederland, Bilthoven.

Sportvisserij Nederland

Postbus 162

3720 AD Bilthoven